

EVLI

Milliseid ettevõtteid riskikapital rahastab?

Tiiu Pedaja
Partner, Evli Securities AS

EVLI

Makropilt

EVLI

Mis on riskikapital?

- Pikaajaline (vähemusosalusega) investeering kasvule orienteeritud ettevõttes
 - Investeeritakse erinevates ettevõtte arengustaadiumites peamiselt kiire kasvu finantseerimiseks
 - Riskikapitali investeeringute peamised eesmärgid ettevõtte erinevates arengustaadiumites on erinevad
 - Investeeringu pikkus reeglina 3 – 5 aastat

Riskikapitali eesmärgiks on sõeluda välja suure kasvupotentsiaaliga ettevõtted eesmärgiga tagada neile vajalik kapital, inimesed ja strateegia ning seeläbi suurendada ettevõtte väärtust

3

EVLI

Riskikapitali tüübid

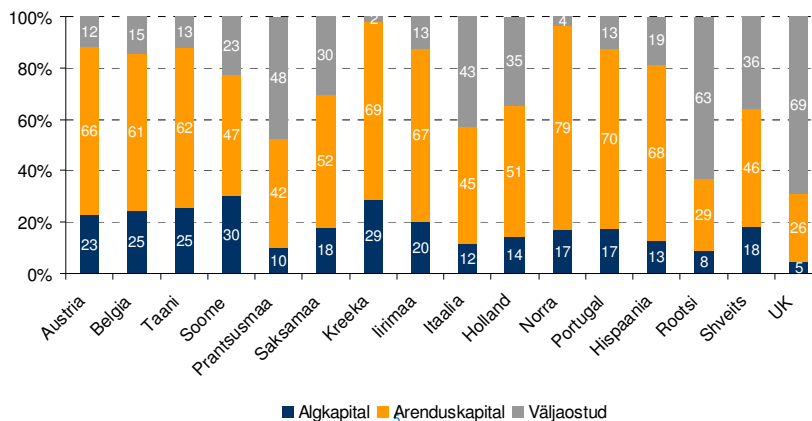
Eelkapital	• Finantseeritakse turuuringute, tasuvusuuringute jne. läbiviimist enne ettevõtte asutamist ärikontseptsiooni tõestamiseks	Euroopas vähelevinud
Algkapital	• Finantseeritakse tootearenduse ja marketingikampaaniate läbiviimist. Ettevõtte võib olla tegev või asutamisel kuid ei teeni veel kasumit	
Arenduskapital	• Finantseeritakse ettevõtte kasvu (uutele turgudele minek, tootevaliku laiendamine). Ettevõtte on reeglina kasumis või selle lähedal	
Asenduskapital	• Olemasolevate aktsiate ostmise või võla refinantseerimine	
Väljaostmine	• Kontrollosaluse omandamine vanemates firmades turu konsolideerimise, vara müügi jm. eesmärgil	

4

EVLI

Investeeringud erinevates arengustaadiumites

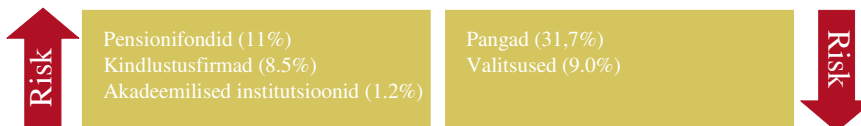
Riskikapitali investeeringute jaotus ettevõtte arengustaadiumites, Euroopa riigid, 1991 - 2003

EVLI

Eel- ja algkapitali vähesus Euroopas

- Eel- ja algkapitali investeeringute puhul on riskid oluliselt kõrgemad
 - Tõenäosus kaotada investeering, investeerides varajases arengustaadiumis olevasse ettevõttesse, on keskmiselt 60%
- Uuringud näitavad, et riskikapitalifondide soov riski võtta ja finantseerida algstaadiumis olevaid ettevõtteid on seotud fondiinvestorite struktuuriga

- Teiseks peamiseks põhjuseks peetakse vähese business angelite hulka Euroopas
 - Mida rohkem on *business angel* investeeringuid seda rohkem on ka riskikapitali fondide, kes on valmis investeerima varajases staadiumis ettevõtetesse (paralleelselt *business angeliga*)

EVLI

Viimase aja suundumused

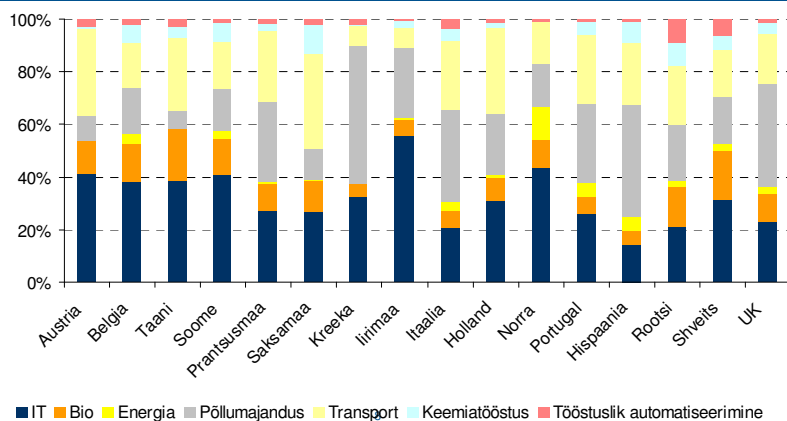
- Aastatel 2004 – 2006 on oluliselt suurenenud väljaostude osakaal riskikapitali investeeringute hulgas
 - Kui aastatel 1991 – 2003 oli peamiseks riskikapitali investeeringu tüübiks Euroopas arenduskapital siis aastal 2006 oli väljaostude osakaal ligikaudu 70% ja arenduskapital vaid 16%.
 - Kesk- ja Ida Euroopa riikide riskikapitali investeeringutest moodustasid väljaostud aastal 2006 üle 90%
 - Peamiseks põhjuseks peetakse soodsat intressikeskkonda (väljaoste finantseeritakse suures osas laenukapitaliga)

7

EVLI

Investeeringud majandusharude lõikes (1)

Riskikapitali investeeringute jaotus majandusharude lõikes, Euroopa riigid, 1991 - 2003

Investeeringimine majandusharude lõikes(2)

- Riskikapital eelistab investeerida majandusharudesse, mida iseloomustavad:
 - Informatsiooni ebaühtlane jaotumine (uus toode või tehnoloogia, mille kohta on omanikel/juhtkonnal oluliselt rohkem teadmisi kui teistel)
 - Immateriaalsete varade rohkus (kui puuduvad tagatised on keeruline kaasata laenukapitali)
 - Investeeringu ebakindlus ehk kõrge risk
- Investeeringute jaotumine riigiti on seotud riigi majanduse struktuuriga
- Aastal 2006 finantseeriti riskikapitali poolt Euroopas enim IT, lõpptarbijale suunatud (*consumer-related*) ja tervishoiuga seotud tegevusvaldkondi

9

Mikropilt

EVLI

Kuidas riskikapitalist mõtleb?

Võimalus

Tehing

11

EVLI

Võimalus: kasvuperspektiiv

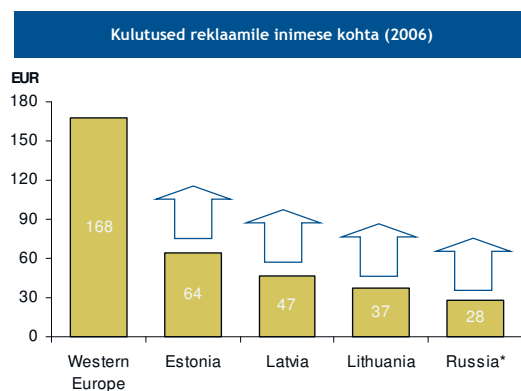
Kasv

- Riskikapitali fondid soovivad reeglina investeerida ettevõtetesse, mis omavad suurt kasvupotentsiaali
- Eelistatud on kasv, mis tuleneb tarbijate suurenevast vajadusest ettevõtte toote/teenuse järele ehk turu kasvust, mitte turuosa kasvust
- Eelistatud on ettevõtted, mis tegutsevad suure tarbijate/klientide arvuga turul
- Ekspordipotentsiaal
- Kasvuperspektiiv peaks olema numbriliselt mõõdetav ja lihtsalt seletatav

12

EVLI

Näide: meediasektori ettevõtte kasvuperspektiiv numbrites

13

EVLI

Võimalus: juhtkond

Tugev juhtkond

- Kuna riskikapitali fondid reeglina ettevõtte igapäevasesse juhtimisse ei sekku siis soovivad nad näha kvalifitseeritud ja hästi tasakaalustatud juhtkonda
- Juhtkond peaks omama selget nägemust ettevõtte arenguperspektiividest ja olema suuteline neid ellu viima (kogemus)
- Juhtkond ja omanikud on orienteeritud kapitalikasvu loomisele (tegemist ei ole nn "lifestyle" äriga)

14

EVLI

Võimalus: konkurentsieelis

Selge konkurentsieelis

- Riskikapitali fondid finantseerivad meelsamini ettevõtteid, millel on selge konkurentsieelis (tugev turupositsioon või koostööpartner, unikaalne toode, tehnoloogia jm.)
- Ettevõtte peab olema suuteline selle eelise rahaks pöörama ehk siis peab olema plaan, kuidas see unikaalne toode, tehnoloogia tugev turupositsioon ettevõtte omanikele raha teenib või hakkab tulevikus teenima
- Ettevõtte on juba täna turuliider või omab potentsiaali saada turuliidriks (või vähemalt üheks turuliidritest)

15

EVLI

Tehing: tehingust väljumise perspektiiv

Väljumise perspektiiv

- Enne riskikapitali kaasamist tuleks kindlasti läbi mõelda, kuidas fond sellest investeeringust väljub (investeeringusüklil reeglina 3 – 7 aastat)
- Tavapärasteks investeeringu realiseerimise viisideks on:
 - aktsiate esmane avalik pakumine ehk IPO;
 - müük strateegilisele investorile;
 - müük järgmisele riskikapitali fondile;
 - müük ettevõtte juhtkonnale (MBO) või kaasaktsionäridele
- Riskikapitali fond hindab ettevõtte IPO või strateegilise müügi tõenäosust – mida selgem on väljumise perspektiiv, seda atraktiivsem on ettevõtte riskikapitali fondile
- Eeldab kokkulepet riskikapitali fondi ja tuumikaktsionäri vahel

16

EVLI

Tehing: partner

Usaldusväärne tuumikaktsionär

- Kuna reeglina riskikapitali fondid omandavad ettevõttes vähemusosaluse (kuni 49% aktsiatest/osadest) siis soovivad nad näha usaldusväärset kaasaktsionäri
- Samuti soovitakse sõlmida aktsionäride vaheline leping, mis reguleerib aktsionäride omavahelisi suhteid

17

EVLI

Tehing: firmaväärtus

Ettevõtte hind

- Riskikapitali fondi investeeringu tootlus tuleb sisenemise hinna ja väljumise hinna vahest
- Ettevõttesse sisenemise hind peab olema selline, et investeeringu aluseks olevate plaanide realiseerimise korral oleks fondil võimalik teenida investeeringult soovitud tootlust
- Erinevate riskikapitalifondide tootluse ootused on erinevad ja sõltuvad planeeritava investeeringu kestvusest ning riskitasemest
 - Alustavate ettevõtete tootluse ootus (IRR) on ligikaudu 60%-70% aastas
 - Tegutsevate kuid kiire kasvu faasis olevate ettevõtete tootluse ootus on madalam 20% - 35% aastas
- Riskikapital võtab ettevõtlusriski koos tuumikaktsionäri

18

EVLI

Baltikumi riskikapitali fondid

EVLI

Riskikapitali investorid Baltikumis

- Baltikumi riskikapitalifondidest on täna aktiivsed:

BaltCap	Alta Capital
Askembla	Hanseatic Capital
Amber Trust	Baltic Mezzanine
Ambient Sound Investments	Trigon Venture Partners

EVLI

BaltCap

- Hallatavad fondid: BIF I, BIF II, BIF III, BIF SME
- Fondi maht EUR 59 miljonit täna, plaanis suurendada kuni EUR 100 miljonini
- Regionaalne fond, mis pakub kapitali laienemiseks, restruktureerimiseks ja väljaostmisteks
- Investeerimishorisont on 3 – 5 aastat ja investeeringu võimalik suurus EUR 10 miljonit (väljaostud) ja EUR 5 miljonit (kasvukapital)
- Investeeringud: Tallinna Pesumaja, NeoQi, Koolitööd, EGeen International Corp., DEPO DIY, Voira, IT Koolituskeskuse, NutriTech Baltics, INTRAC, V.L.T., Paprifabrika Ligatne, Hanzas Elektronika
- Realiseeritud Investeeringud: Zetcom, Daily Service, Ecometal, JLM Group, DT Mobile, MicroLink, Kraitene, Vipex, Standart, Informacines, V&K Holding (Videoplanet), Savy, Kauno Audiniai, Naujoji Ringuva, A. Le Coq, Snaige, Western Invest, Svyturys, EMV

21

EVLI

Askembla

- Hallatavad fondid: BPPF, Askembla Growth Fund II, Askembla Growth Fund III
- Hetkel vabu vahendeid investeerimiseks ei ole, uus fond mahus EUR 175 miljonit peaks kokku saama veebruaris/märtsis
- Regionaalne fond, mis pakub kapitali laienemiseks, restruktureerimiseks ja väljaostmisteks
- Uues fondis võimalik investeerida ka Ukrainasse ja Venemaa lääne osas
- Investeerimishorisont on 3 – 5 aastat ja investeeringu võimalik suurus EUR 5 – 20 miljonit (eelistatud investeeringud mahuga EUR 10 -15 miljonit)
- Investeeringud: Coral Club, Eesti Eine, Ehitus Service(Bauhof), K-Arvutisalong, NEX group, Property Development Invest, Sonex, Sportland, Starman, TD Baltic, Triäls
- Realiseeritud Investeeringud: Aeroc, Alna, Baltic Ice Group, Microlink, Tallegg, Utenos Trikotazas, Viimsi Spa, Viimsi Tervis, Viikma

22

EVLI

Alta Capital Partners

- Alta Capital Partners on riskikapitali fond, mis on spetsialiseerunud väljaostudele
- Alta Capital investeerib ettevõtetesse, millel on tugev ja stabiilne rahavoog
- Eesmärgiks on kontrolli omandamine (eelistuseks on 100% osalus) pikemaks ajaks (erinevalt teistest riskikapitali investoritest puudub piirang investeeringu pikkusele)
- Osaleb aktiivselt ettevõtte juhtimises
- Investeeringud: Desseilles International, Silvano Fashion Group (PTA), Lauma Lingerie, Milavitsa, Linret, Scantarp, Alta Real Estate Partners, Rīgas Pilsaimnieks, Latvijas Energoceļnieks, Mieszko
- Väljutud: -

23

EVLI

Hanseatic Capital

- Hanseatic Capital on *mezzanine* kapitali pakkuv fond, mis tegutseb aastast 2003
- Investeerib kasvule orienteeritud positiivse rahavooga ettevõtetesse Eestis, Lätis, Leedus, Poolas ja Soomes
- Soovitud investeeringu suurus EUR 1 - 5 miljonit
- Investeeringud: Ortodontiakeskus, Eskaro AB, Records Hulgi, Krauklitis, Olerex, Tipro Baltic, Väätsa Agro, Aitecs Medical
- Väljutud: Favor, Ligatne Papermill, Birštono Mineraliniai Vandenys, Marepleks, Labelprint, TMT, SEP Warehouse, Eskaro, Sunorek, Kalinausko

24

EVLI

Baltic Mezzanine

- Baltic Mezzanine on uus *mezzanine* kapitali fond, mis pakub finantseerimist kasvavatele ettevõtetele aga ka restruktureerimiseks ning väljaostudeks
- Investeeritakse Lätis, Leedus, Eestis ja Poolas
- Fondi maht EUR 20.5 miljonit
- Ettevõtete väärtus, millistesse investeeritakse on reeglina EUR 10 – 100 miljonit
- Investeeritud: NA
- Väljutud: NA